

אפיק ושות' *אפיק ושות'*

אפיק ושות', עורכי דין ונוטריון
AFIK & CO. ATTORNEYS AND NOTARY

גיליון 93, 18 ינואר, 2012

הגיליון המקצועי הדו שבועי של אפיק ושות', עורכי דין ונוטריון
דניאל פריש 3 תל אביב, קומה 25, טלפון 03-609.0.609 פקס 03-609.1.609

תוכן עניינים

1. **מאמר בנושא: חובות דיווח של חברות פרטיות ותשלום אגרה שנתית**
מאמר מאת עו"ד דורון אפיק, שותף במשרדנו, העוסק בנושא חובות דיווח של חברות פרטיות ותשלום אגרה שנתית.
2. **פרסומים בעיתונות אודות משרדנו**
כלכליסט 15.1.2012: כתבה אודות הצטרפות עו"ד אלון לוין כשותף במשרדנו להקמת מחלקת מקרקעין במשרד.
כלכליסט 17.1.2012: כתבה המסכמת את שנת 2011 ומראינת, בין היתר, את עו"ד דורון אפיק, ראש מחלקת מיזוגים ורכישות במשרדנו.
3. **עדכוני תאגידים, הגבלים עסקיים וניירות ערך:**
 - א. **אי מימוש זכות סירוב ראשונה תוך זמן סביר מהווה ויתור על הזכות**
כלכלי תל אביב: זכות סירוב ראשונה אשר לא נקבע לה מועד מימוש יש להפעיל תוך זמן סביר. אי הפעלת זכות סירוב במועד מהווה ויתור על הזכות.
 - ב. **מיעוט המצביע שלא לטובת החברה ייחשב כבעל עניין אישי בהצבעה**
כלכלי תל אביב: בחברה ציבורית למיעוט כוח החלטה כאשר לרוב עניין אישי בהחלטה. כאשר המיעוט מצביע שלא לטובת החברה ומשיקולים זרים ייחשב המיעוט גם הוא כבעל עניין בהצבעה.
 - ג. **בקשת פירוק חברה אינה גוררת ביטול הליכיבוררות המתקיימים בין בעלי המניות**
העליון: הגשת בקשת פירוק על ידי בעל מניות המתדיין אותה עת בבוררות בין בעלי המניות אינה מהווה ויתור על הליכי הבוררות. במקרים מסוימים ניתן לעכב הבוררות עד סיום הדיון בבקשת הפירוק.
4. **עדכוני משפט מסחרי וזכויות יוצרים:**
 - א. **ספרי הכנה לבחינות חזקה שהם דומים וצריך להוכיח יחודיות כדי לבסס הפרת זכויות יוצרים**
מחוזי תל אביב: ספרי הכנה לבחינות מבוססים על החוק ולכן יהיו דומים. הפרת זכויות יוצרים דורשת העתקה של מאפיינים יחודיים של הספר.
 - ב. **חשש לקיום ניגוד עניינים מספיק לביטול פסק בורר ולא נדרשת השפעה בפועל על הפסק**
מחוזי תל אביב: חובת גילוי ניגוד עניינים מוטלת על בורר בנוגע לעניין אישי חלה גם על קשר עם בן משפחה של צד לבוררות. אין צורך בהשפעה של ניגוד העניינים על הפסק ומספיק חשש לקיומניגוד עניינים כדי לבטל פסק בורר.
 - ג. **ערעור על גובה החוב בכינוס נכסים חייב להתבצע בשלב הראשוני ולא לאחר גיבוש הסדר נושים**
העליון: בעת שגובש הסדר נושים לא ניתן עוד לערער על גובה החוב המקורי.

רשימת התפוצה של משרד אפיק ושות' מופצת אחת לשבועיים לקהל של כ-2,200 איש וכוללת פרסומים מקצועיים תמציתיים לקהל הרחב בנושאים משפטיים המעניינים את הקהילה העסקית והינם בתחומים בהם עוסק המשרד. על מנת להיות מוסר מרשימת התפוצה או על מנת להצטרף אליה יש לשלוח מייל לכתובת newsletter@afiklaw.com ובכותרת לכתוב "אנא הסרו אותי מרשימת התפוצה" או "אנא צרפו אותי לרשימת התפוצה". ניתן להעביר עדכון זה לכל אדם ובלבד שלא נעשה כל שינוי בטקסט. אין האמור בעדכון זה מהווה ייעוץ משפטי ובכל נושא מומלץ לפנות למשרדנו על מנת שהעובדות תיבחנה היטב בטרם תתקבל החלטה כלשהי. למאגר פרסומים קודמים: <http://www.afiklaw.com>

מצ"ב מאמר אשר פורסם באקונומיסט הישראלי ועוסק בנושא חובת תשלום אגרה שנתית לרשם החברות וחובות דיווח של חברות שאינן חברות ציבוריות, בין דיווח תקופתי ובין בקרות ארועים המחויבים דיווח.

את המאמר ניתן למצוא גם בקישור:

<http://www.economist.co.il/?CategoryID=552&ArticleID=12619&Page=1>

את המאמר כתב עו"ד דורון אפיק, שותף בכיר במשרד אפיק תורג'מן, חבר בלשכות עורכי הדין של ישראל וניו-יורק ומתמחה בליווי חברות, עסקאות בינלאומיות ופיננסיות, לרבות עסקאות מיזוג ורכישה, ומימון ואף מרצה בתחום במסגרת התואר האקדמי במשפטים. עו"ד אפיק הינו גם בוגר הכשרת ICC MASTERCLASS FOR ARBITRATORS והכשרה של האיחוד האירופי ביישוב סכסוכים בינלאומיים מחוץ לכותלי בית המשפט (גישור ובוררות).

מצורפת כתבה אשר פורסמה במדור "שלב הראיות" בעיתון כלכליסט ביום 15 ינואר, 2012, ועוסקת בהצטרפותו של עו"ד אלון לוי כשותף במשרד אפיק תורג'מן. עו"ד אלון לוי הינו בעל נסיון של כעשר שנים בתחום הקניין הרוחני והמקרקעין ומקים את מחלקת המקרקעין במשרד.

מצורפת כתבה אשר פורסמה על ידי הכתבת ענת רואה בעיתון כלכליסט ביום 17 ינואר, 2012, ועוסקת בסיכום שנת 2011 בתחום המשפט. הכתבה כוללת גם ראיון בנושא עסקאות מיזוגים ורכישות בשנת 2011, עם עו"ד דורון אפיק, שותף במשרדנו, המומחה בתחום ואף מרצה בנושא במסגרת התואר במשפטים.

את הכתבה ניתן למצוא גם בקישור:

<http://www.calcalist.co.il/local/articles/0,7340,L-3558961,00.html>

א. אי מימוש זכות סירוב ראשונה תוך זמן סביר מהווה ויתור על הזכות [ה"פ 21643-01-11 עגיב יעוץ וניהול בע"מ נ' הראל ואח', 04.01.2012, מחלקה כלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, כב' השופטת רות רונן]

המחלקה הכלכלית בבית משפט מחוזי בתל אביב נדרשה להחלטה בסוגיית שיהוי במימוש זכות סירוב ראשונה. בעלי מניות התקשרו בהסכם התאגדות בו נקבע שיש לכל אחד מהם זכות סירוב ראשונה המאפשרת רכישת מניות בעת עסקה. לא צוין בהסכם המועד להפעלת זכות הסירוב. בעל המניות בחר להפעיל זכות זאת לאחר מספר שנים ונתקל בסרוב. טענת בעל המניות הינה שהזכות אשר הוקנתה לו בהסכם הינה זכות קניינית שניתן לבטלה רק דרך הודעה רשמית.

בית המשפט קבע כי מדובר בזכות אובליגטורית שיש לבחנה בהתאם לחוק החוזים ועל כן, על בעל המניות לממש את זכותו תוך זמן סביר במידה ולא נקבע זמן מוסדר בהסכם. זמן סביר יקבע לאחר בחינת כוונת הצדדים הסוביקטיבית והאוביקטיבית בזמן כריתת החוזה, ומשלא פעל בעל המניות למימוש או אף להודיע על כוונה עתידית לממש את זכותו, איבד בכך את זכותו מפאת שיהוי לא סביר במימוש הזכות.

ב. מיעוט המצביע שלא לטובת החברה ייחשב כבעל עניין אישי בהצבעה [הפ (ת"א) 44660-12-11 אי אל ישראל אקוויטי בע"מ נ' תדביק בע"מ ואח', 10.01.2012, המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, כב' השופטת רות רונן]

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב נתנה צו למניעת קיום אסיפה כללית של בעלי מניות בחברה, אשר בה אמור היה להקבע שכרו של המנכ"ל. הצו ניתן לאחר שדירקטוריון החברה קיבל החלטה שלא לספור את קולה של המבקשת, מאחר שהינה בעלת עניין אישי בתוצאות ההצבעה. ביהמ"ש קבע כי אחת התכליות של סעיף 275 לחוק החברות היא לרסן את כוחם של בעלי השליטה בחברות ציבוריות ובכך להתמודד עם סיטואציה בה בעל השליטה נמצא בשני עברי המתרס של המשא ומתן. ומשכך,

מקבל ההחלטה במקרה האמור יהא – בעלי מניות המיעוט.
אולם, לא ניתן ליישם את האמור בסעיף 275 לחוק החברות במצב בו המיעוט אינו אובייקטיבי והוא בעל עניין אישי משלו ביחס לעסקה. כאשר המיעוט אינו רואה לנגד עיניו רק את טובת החברה ויש לו עניין אישי המשפיע באופן מהותי על שיקול דעתו, הרי שאין עוד מקום להעניק לו, למיעוט, את כוח הכרעה.
יחד עם זאת, מדגיש בית המשפט, כי לא כל עניין או זיקה שיש לבעל מניות המיעוט יהווה בהכרח "עניין אישי", אשר יפסול אותו מלהצביע באסיפה הכללית של בעלי המניות, שהרי הזכות להצביע ולהשפיע באסיפה הכללית הינה זכות משמעותית.
במקרה דנן, קבע בית המשפט, כי בתקופת הביניים עד להכרעה בתובענה כולה ניתן להסכים על העסקה זמנית של המנכ"ל בשכר שיוסכם.

ג. בקשת פירוק חברה אינה גוררת ביטול הליכי בוררות המתקיימים בין בעלי המניות

[רעא 1644/10 אוריאל רחין נ' אורי זמלר, 07.12.2011, בית המשפט העליון, כבוד השופטים יורם דנציגר, ניל הנדל ואליעזר ריבלין]

בית המשפט העליון דן לאחרונה בערעור על עיכוב הליך בוררות אשר התנהל בין בעלי מניות בחברה בהתאם לתניית בוררות בהסכם המייסדים להקמת החברה, לאחר שהליך הבוררות עוכב בשל הגשת בקשת פירוק של החברה לבית המשפט.
בית המשפט קבע, כי עצם פנייה בבקשה לפירוק אינה מלמדת על זניחת הליכי בוררות. פירוק חברה אינו יכול להיעשות במסגרת בוררות ולכן אין הליך הפירוק מהווה מסלול משפטי מקביל למסלול בירור סכסוך בין בעלי מניות בהליכי בוררות. מאחר שאין מדובר בהליך מקביל, אין פנייה לבית המשפט בבקשה לפירוק חברה מלמדת על זניחת מסלול הבוררות.
עוד נקבע, כי לעיתים עשויות לעמוד ביסוד הבקשה לפירוק טענות אשר עשויות לבסס עילות תביעה שלפי מהותן צריכות להתברר בבוררות. אולם, אין משמעות הדבר, כי המבקש את פירוק החברה זנח את מסלול הבוררות וכל שניתן לבחון במקרים מסוימים הוא עיכוב הליכי הבוררות כל זמן שהליך הפירוק תלוי ועומד אך לא מעבר לכך. כך, אין הכרח לעכב את הליכי הבוררות ואין הפנייה לבית המשפט בבקשה לפירוק משום זניחה של הליך הבוררות תוך נקיטת מסלול משפטי מקביל.

4. עדכוני משפט מסחרי וזכויות יוצרים

א. ספרי הכנה לבחינות חזקה שהם דומים וצריך להוכיח יחודיות כדי לבסס הפרת זכויות יוצרים

[ת.א. (ת"א) 2519/07 עו"ד כנרת רצון-פיקובסקי נ' מכללת מגה טרנד בשוק ההון בע"מ ואח', 11.01.2012, בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, כב' השופטת ד"ר מיכל אגמון-גונן]

בית המשפט המחוזי בתל אביב דחה לאחרונה תביעה שהתבססה על הטענה כי ספרי הכנה של הנתבעים לקראת בחינת הרשות לניירות ערך הם למעשה העתק ספרה של התובעת.
בית המשפט קבע, כי בכדי להוכיח העתקה של יצירה, ישנו הצורך להראות כי קיים דמיון מהותי בין היצירה לבין ההעתק, כביכול. לא כל דמיון ייחשב כדמיון מהותי אלא רק כאשר הדמיון בין שתי היצירות הוא כזה, אשר אין זה סביר להניח כי הוא פרי המקרה או כל סיבה אחרת, מלבד ההעתקה.
בבוחנו את נסיבות המקרה קבע בית המשפט, כי כאשר היצירה אשר לגביה נטענת ההעתקה הינה חיבור משפטי המבוסס על הוראות חוק ותקנות, בוודאי שיהיו חלקים דומים בינה לבין יצירות דומות שכן מדובר בחומרים העומדים לרשות הכלל. מכאן, שמטבע הדברים, כל ספר הדרכה לקראת בחינות הרשות לניירות-ערך ישיק בחלקים לא מעטים לספרים הקיימים בשוק וסביר להניח כי יסתמך על אותן הוראות חוק ותקנות.
על-כן קבע בית המשפט כי רמת הדמיון הנדרשת לצורך הוכחה כי אכן הועתקה יצירתה של התובעת הינה רמה גבוהה מן הרגיל ולסגנונו האישי של המחבר בפרשנותו את הוראות החוק והתקנות יינתן משקל משמעותי.

ב. חשש לקיום ניגוד עניינים מספיק לביטול פסק בורר ולא נדרשת השפעה בפועל על הפסק

[הפ (ת"א) 1039-08 ארדן תעשיות בטון משוך בע"מ נ' דן טמיר, 11.12.2011, בית המשפט המחוזי תל אביב, כבוד השופט ד"ר עמירם בנימיני]

בית המשפט המחוזי קיבל לאחרונה בקשה לביטול פסק בורר בשל מה שהוכח כקשר אישי הדוק בין הבורר לבין בן משפחתו של צד להליך הבוררות וקבע, כי אין מחלוקת שהיכרות קרובה של בורר עם אחד הצדדים, מבלי שהצד השני יודע על כך ומסכים לכך, מהווה עילה לביטול פסק הבוררות.
חוק הבוררות קובע, כי ניתן לבטל פסק בוררות בשל עילה שעל-פיה היה בית משפט מבטל פסק דין סופי שאין עליו עוד ערעור. מקרה הנופל בגדר החוק הוא התנהגות הפוגעת באופן מהותי בעקרונות הצדק הטבעי, ובכלל

זה פגיעה של הבורר באמון שרוחשים לו הצדדים. בפני הבורר, שהינו בעל תפקיד מעין-שיפוטי, מוצבות דרישות של אובייקטיביות, אי-משוא פנים, תום לב ויושר, ובורר שיש לו עניין בתוצאות הבוררות אינו מתאים לכהן כבורר. כך, קיומו של ניגוד עניינים בין אינטרס אישי של הבורר לבין מילוי תפקידו עשוי להוות עילה לביטול פסק הבוררות.

בית המשפט קבע, כי חובת הגילוי המוטלת על בורר בנוגע לעניין אישי שיש לו בנושא הבוררות, או בדבר קשר אישי שיש לו עם אחד הצדדים, הינה רחבה ביותר. עליו לתת ביטוי להיכרות מוקדמת עם אחד הצדדים בשלב מוקדם ככל האפשר של הליך הבוררות. אותו כלל יחול גם במקרה בו קיימת היכרות קרובה של הבורר עם בן משפחה של אחד הצדדים.

במקרה דנן קבע בית המשפט, כי קשר אישי והדוק כפי שהוכח, בין הבורר לבין בן משפחתו של אחד הצדדים היה צריך למנוע ממנו מלקבל עליו את הבוררות, ובוודאי שחייב אותו לוודא שהצד האחר מודע לטיבו ולמהותו של קשר זה. עוד נקבע, כי לשם ביטול פסק הבוררות בנסיבות אלו, די בחשש מסתבר לקיומו של ניגוד עניינים שלא גולה על-ידי הבורר, או לקיומו של משוא פנים כאשר אין צורך להוכיח שהיתה לכך השפעה בפועל על פסק הבוררות.

ג. ערעור על גובה החוב בכינוס נכסים חייב להתבצע בשלב הראשוני ולא לאחר גיבוש הסדר נושים
[ע"א 3333/07 א.נ.ד.י.ס.י. יצרני תכשיטים בע"מ נ' בנק הפועלים בע"מ, 20.12.11, בית המשפט העליון; כבוד השופטים אשר גרוניס, חנן מלצר ויצחק עמית]

בית המשפט העליון נדרש להחליט האם ישנו מקום לברר לראשונה את גובה החוב לבנק, החל מהשלב בו החלו הליכי כינוס הנכסים, לאחר שכבר גובש הסדר בין הנושים. חברה, אשר בנק החל בהליכי כינוס נכסים כנגדה והתגבש הסדר נושים טענה כי גובה החוב המקורי לבנק מעולם לא עלה לדיון והוא מוכחש על ידה. בית המשפט קבע, כי מגובה תביעת החוב שהגיש הבנק עמד ביסוד ההחלטה לגבש את הסדר הנושים, ומשלא נכללה בהסדר כל הסתייגות מגובה החוב, הרי שבכך נסתם הגולל על האפשרות לבררו מחדש כעת.

עמוד הבית < מאמרים < דיני עסקים

דיני עסקים**חובות דיווח של חברות פרטיות ותשלום אגרה שנתית**

עו"ד דורון אפיק

4/01/2012

עם תחילת שנת המס כדאי להתרענן בנושא חובות הדיווח של חברות פרטיות על פי חוק החברות תשנ"ט-1999 ועל חובת התשלום של אגרה שנתית. לאור העובדה שאי תשלום אגרה במועד גורר הגדלה של סכום התשלום ועלול לגרום אף אחריות אישית של דירקטורים לקנסות, כדאי לטפל בנושאים אלה בהקדם, גם אם לא התקבלה התראה על כך מרשות התאגידים.

על פי דין נדרשת כל חברה לשלם אחת לשנה אגרה שנתית. אי תשלום האגרה עלול לגרום לכך שרשות התאגידים תסרב לטפל בנושאים הקשורים לחברה, ובנוסף, בעוד מספר שבועות יחול תעריף גבוה יותר על כל תשלום שלא בוצע במועד. כדי לבצע את התשלום אין צורך בקבלת מכתב מרשות התאגידים וניתן לבדוק האם קיימים חובות תשלום ולשלמם באתר המיועד לכך:

<http://147.237.72.24/WebOJSite/CompaniesList.aspx>

חוק החברות דורש להגיש לרשם החברות אחת לשנה דין וחשבון שנתי בתוך ארבעה עשר ימים לאחר האסיפה השנתית. כעקרון, חברה מחויבת לקיים אסיפה שנתית מידי שנה אך רשאית לקבוע בתקנון הוראה,

הקובעת כי החברה אינה חייבת לקיים אסיפה שנתית אלא אם הדבר נחוץ למיני רואה חשבון מבקר של החברה או לפי דרישת דירקטור או בעל מניות. עם זאת, גם אם לא קיימת חובה לקיים אסיפה שנתית, החברה עדיין מחויבת לשלוח לבעלי המניות הרשומים במרשם בעלי המניות, פעם בשנה במועד שבו הייתה אמורה להתקיים אסיפה שנתית, דוחות כספיים (במקרה כזה חובת משלוח הדו"ח השנתי לרשם החברות נדחית לארבעה עשר ימים לאחר משלוח הדוחות הכספיים לבעלי המניות).

לדוחות הנמסרים לרשם החברות (וכך עומדים לעיון לציבור) אין חובה לצרף את הדוחות הכספיים, אולם החוק קובע כי חברות שתקנון אינו עומד במספר תנאים מחויבות לצרף לדיווח השנתי את המאזן הכלול בדוחות הכספיים. מכיוון שחברה פרטית שואפת דרך כלל לשמור על פרטיותה ועל נתונה הכספיים ולא לדווחם לציבור (להבדיל מחברה ציבורית המחויבת בדיווחים אלה), קיימת חשיבות לניסוח נכון של התקנון על ידי עורך דין המתמחה בתחום ולתקן את התקנון ככל שאינו עומד בתנאי החוק הפוטרים ממסירת דוחות כספיים.

חשוב לציין כי בנוסף לדוח השנתי מחויבת חברה לדווח גם במקרים אחרים כגון שינוי תקנון, שינוי מען משרד רשום, שינויים בהרכב הדירקטוריון, העברת מניות או הקצאת מניות ובמספר מקרים אחרים. התקנות קובעות מועדים בהם קיימת חובת דיווח זו ויש להקפיד על דיווח במועד. הפרת חובות הדיווח לרשם החברות נחשבת להפרת חובה חקוקה כלפי מי שהסתמך על המרשמים ברשם החברות וכך יוצרת חשיפה לתביעות של צדדים שלישיים. בנוסף, רשם החברות רשאי להטיל על החברה קנסות על אי הדיווח המתחילים בסכומים של אלפי שקלים ובמקרים חריגים אף להורות על פירוק חברה. חשוב לציין כי במקום בו לא שולם במועד קנס אשר הוטל על חברה, יכול הרשם להטיל את הקנס באופן אישי כנגד דירקטורים בחברה. סיבה נוספת שלא לזלזל בחובות הדיווח הנדרשות על פי חוק.

בתמונה: עו"ד דורון אפיק

[1] עו"ד דורון אפיק הינו שותף בכיר במשרד אפיק תורג'מן (www.at-law.co.il) בו ניתן למצוא גם מאמרים רבים אחרים של המשרד). הינו חבר בלשכות עורכי הדין של ישראל וניו-יורק ומתמחה בליווי חברות, עסקאות בינלאומיות ופיננסיות, לרבות עסקאות מיזוג ורכישה, ומימון ואף מרצה בתחום במסגרת התואר האקדמי במשפטים. כמו כן מרצה עו"ד אפיק גם בתחום החברות הממשלתיות והתאגידים העירוניים. עו"ד אפיק הינו גם בוגר הכשרה של האיחוד האירופי ביישוב סכסוכים בינלאומיים מחוץ לכותלי בית המשפט (גישה ובררות).

5.21x8.14	3	עמוד 30	כולכליסט - כותרת	15/01/2012	30412475-6
אפיק תורגמן משרד עורכי די - 29490					

שלב הראיות

עו"ד אלון לוין שותף באפיק תורג'מן

משרד עורכי הדין אפיק תורג'מן הודיע על צירופו של שותף חדש: עו"ד אלון לוין, העוסק בתחום הקניין הרוחני והמקרקעין.

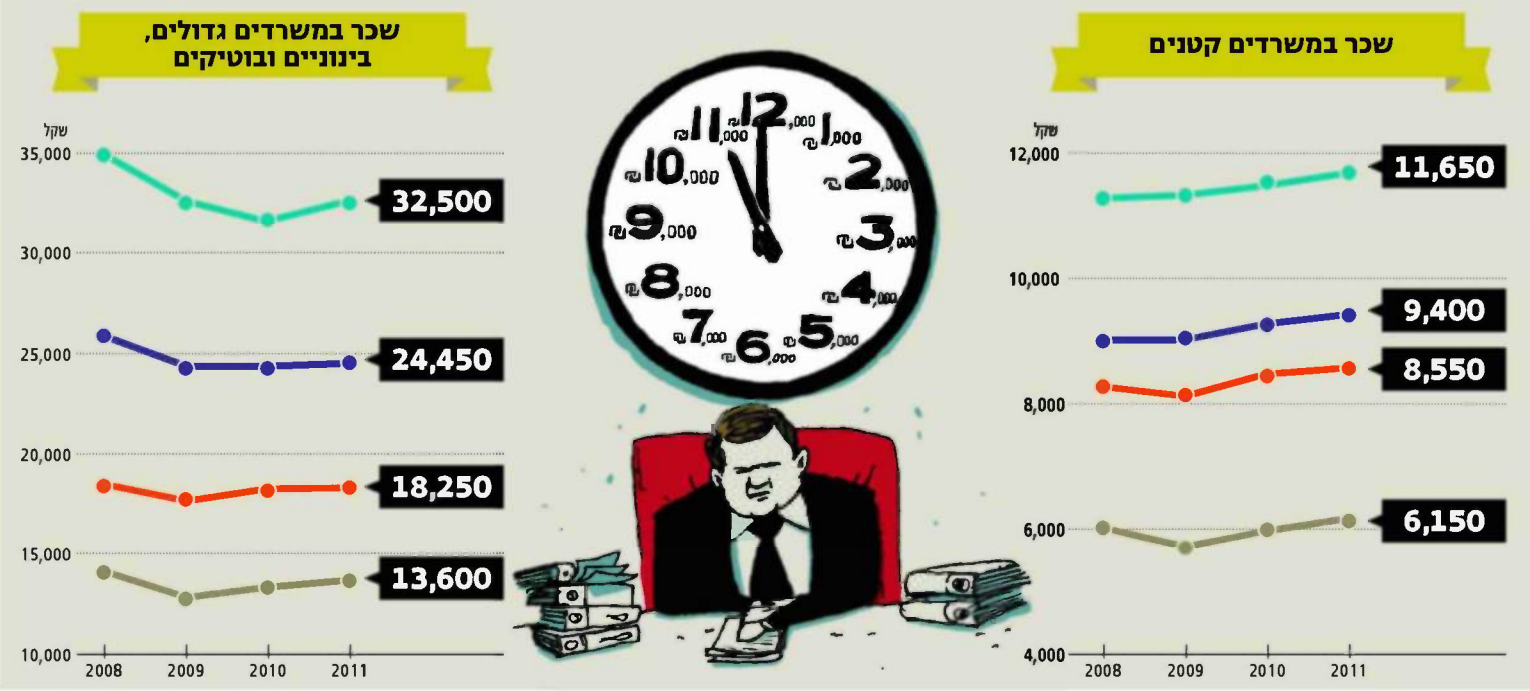
לוין

עו"ד לוין יקים עם הצטרפותו את מחלקת הנדל"ן במשרד. משרד אפיק תורג'מן עוסק בתחומי המסחר, ליטיגציה, מקרקעין, קניין רוחני ותחום הצווארון הלבן.

25.76x35.24	31	22	עמוד	כותרת - כלכלי סט	17/01/2012	30445136-6
עורך דין זורון אפי - 29490						

שנות ותק: 2-1 4-3 6-5 8-7

כמה מרויחים עורכי הדין? שכר ממוצע ברוטו*

מקור: סקרי השכר של GLawBAL איור: יונתן וקסמן

*כולל משכורת 13 ובונוסים

פערי שכר עצומים בין השותפים לשכירים

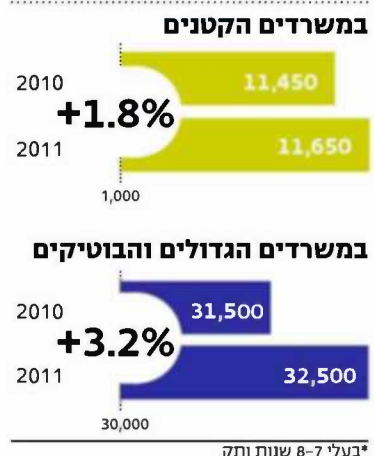
מה קרה לשכר עורכי הדין ב-2011
(ענת רואה, משפט, עמ' 22-23)

השותפים במשרדים הגדולים ממשיכים למשוך סכומי עתק, בעוד שהשכר של השכירים במשרדים הגדולים לא גדל בשלוש השנים האחרונות: עו"ד בעל ותק של 7 שנים משתכר כיום כ-32.5 אלף שקל לחודש, לעומת כ-15 אלף שקל ב-2008

וכיום משתכר רק 150 שקל יותר בחי-שוב חורשי. אצל עו"ד שכיר במשרד גדול חלה באותה עת ירידה של 400 שקל בשכר החורשי - מ-14 אלף שקל ברוטו ל-13,600 שקל ברוטו. אצל עו"ד שכיר במשרד קטן בעל ותק של 7-8 שנים השכר הוא בקושי כפול, 11,650 שקל לחודש ברוטו. במשרדים הגדולים ובמשרדי הבוטיק המצליחים תנאי השכר והבונוסים טובים יותר, ועו"ד בעל ותק של 7-8 שנים

יותר מ-20 שנה שמושכים לפחות 1.7 מיליון שקל בשנה. מעליהם ישנו קומץ פרקליטי צמרת שמושכים יותר מ-4.1 מיליון שקל בשנה. בניגוד לרעה הרווחת, שלפיה עו"ד רכי הדין השכירים במשרדים גדולים נהנים מהעלאות שכר לעתים מזומנות ומבונוסים נכבדים, הנתונים של עו"ד ולמנוביץ מגלים שמאז 2008 - שנת המשבר הכלכלי העולמי - התגמול הכולל לא בהכרח עלה אלא להפך: רמת השכר החורשי הנוכחית (בתחשיב הכולל בונוסים) נמוכה יותר לעומת תחילת 2008. את הירידה אפשר כנראה להסביר בשינוי לרעה בתנאים הנהלים של עורכי דין ובעיקר בהתכווצות הבונוסים, כאשר השכר ברוטו נותר, פחות או יותר, כפי שהיה. כך לדוגמה, בשנת 2008, עו"ד צעיר בעל ותק של שנה עד שנתיים השתכר במשרד קטן 6,000 שקל ברוטו בחודש,

שכר עורכי הדין הוותיקים* בחודש, בשקלים

שכיר במשרד גדול מרוויח בממוצע רק פי 3-2 לעומת עו"ד שכיר בעל אותו ותק במשרד קטן - אף שכאמור התרוי-מה שלו למחזור ההכנסות של המשרד גדולה פי 5. מי שמרוויחים מההפרש הם כמובן השותפים במשרדים הגדולים שגורפים הון עתק מדי שנה.

איפה הבונוסים?

לפי הנתונים של חברת GLawBAL בראשות עו"ד זלמנוביץ, המשיכות של השותפים במשרדים מפולחות ל-8 רמות: החל משותפי חוזה שנמצאים בר-גת ההכנסות הנמוכה יותר, וכלה בר-גות העליונות של השותפים הב-כירים במשרדים הגדולים או הבעלים של משרדי הבוטיק היוקרתיים www.afiklaw.com ליונות אפשר למצוא עורכי דין בכירים בעלי ותק של

ענת רואה

האטה במשק פוסחת לפי שעה על משרדי עורכי הדין הגדולים ועל משרדי הבוטיק היוקרתיים - כך עולה מנתוני השכר שנאספו עבור "כלכלי-סט" על ידי עו"ד דודי זלמנוביץ. עוד מתברר כי פערי השכר בין עורכי הדין המועסקים במשרדים הגדולים לבין עו"ד רכי הדין המועסקים במשרדים הקטנים ובפריפריה רק מעמיקים והולכים. כ-16% מכלל עורכי הדין הפעילים במשרדים, שהם כ-6,100 עורכי דין, מייצרים למעסיקיהם הכנסה של 6.1 מיליארד שקל בשנה. במילים אחרות, כל עורך דין מקטגוריה זו מייצר למע-סיקו מחזור של כמיליון שקל בממוצע לשנה, שהם 83 אלף שקל בחורש. שאר 84% עורכי הדין - המונים כ-31.5 אלף נפש - מייצרים יחד את אותה הכנסה, 6.1 מיליארד שקל. כך יוצא שכל עורך דין מקטגוריה זו מייצר למעסיקו הכנסה שנתית של 194 אלף שקל, סכום נמוך מאוד בעיקר כשמח-שקל בממוצע לעו"ד. מתוך מחזור הכנסות ממוצע זה נדרשים המשרדים הקט-נים לממן את כל הוצאות המשרד ולש-לם את שכרם של עורכי הדין השכירים. את היתרה מושכים השותפים לעצמם. מכך עולה שלמעשה 16% מעורכי הדין מייצרים בממוצע מחזור הכנסות הגבוה פי 5 מזה של שאר עורכי הדין. אבל עורכי הדין השכירים השייכים לקבוצה זו לא מתוגמלים ביחס ישר לתרומה שלהם להכנסות המשרד. עו"ד

זלמנוביץ: ב-2011 אירעו במשק הישראלי תהליכים שמינפו פעילות משפטית, כגון שינויים מבניים ורגולציה ענפה

משתכר כיום כ-32.5 אלף שקל לחודש בממוצע. לשם השוואה, ב-2008 עמד שכרו של עו"ד כזה על כמעט 35 אלף שקל לחודש בממוצע, פי 2.5 משכרו בשנה הראשונה. לדברי עו"ד זלמנוביץ, "המשרדים ממשיכים לגדול וכיום יש יותר מ-10 משרדים המעסיקים יותר מ-100 עורכי דין, ושני משרדים המעסיקים יותר מ-200 עורכי דין. גם היקף התוצר המ-שפטי כולו גדל והגיע ליותר מ-

עו"ד זלמנוביץ. מעט מאד עו"ד נהנים מהמדדים הטובים צילום: אוראל כהן

15.4x32.14	32	עמוד 22	ככלי סט - כותרת	17/01/2012	30445170-4
עורך דין זורון אפי - 29490					

כמה עשרות אלפי שקלים בלבד – על עבודה של חודשים ואף שנים.

"2011 היתה מעולה"

בעת האחרונה חשף "ככליסט" כמה דוגמאות לשכר העתק שגורפים עורכי דין בכירים המטפלים בחברות קורסות. דוגמה טובה היא נאמן אגרקסקו עו"ד שלמה נס, שביקש וקיבל 2 מיליון שקל עבור עבודה של חודשיים. שלשום נחשף ב"ככליסט" כי המנהל המיוחד של חברת הבנייה הפציבה, יצחק מולי, כו, קיבל עד כה שכר טרחה עצום של 15 מיליון שקל. תחום זה ממחיש מאוד את פערי השכר בין פרקליטי הצמרת לבין עורכי הדין מהשורה, על עבודה שהיא במהותה דומה.

עו"ד שמוליק קסוטו, שותף במשרד רד הבוטיק קסוטונוף, אומר כי "2011 היתה שנה נדירה, פשוט שנה מעולה". עו"ד קסוטו מסביר כי דווקא שנות המי שכר הן שהובילו לפריחה בשנה החולפת בתחום הליטיגציה: "איך עובר תיק ליטיגציה? למשרד נכנס לקוח שחייבים לו 10 מיליון שקל. אנחנו מגישים תביעה הכי מרחיבה שאפשר, למשל בסכום של 15 מיליון שקל. הצד השני מקבל אותה, ואז אתה בא ואומר לו: 'תשלם לי 7 מיליון שקל ונגמור את הסיפור'."

"אבל", ממשיך קסוטו, "במשבר הכי לכלי של 2008-2009, גם אם הלקוח ידע שהוא חייב 10 מיליון שקל, לא היה לו מאיפה לשלם. תיקים שבאופן רגיל היו צריכים להיגמר – לא הסתיימו. הם המשיכו להתנהל כי לצד השני לא היה כסף וכל המטרה שלו היתה למשוך זמן. מה שקרה ב-2011 הוא שרבות מהתביעות הללו הסתיימו בפסקי דין, כלומר ההליך בסופו של דבר נגמר ובאופן חריג – לא בפשרה. ולכן לנו כעורכי דין, 2011 היתה פשוט נפלאה."

תקופה טובה למיזוגים

עו"ד אופיר נאור, העוסק בין השאר בשוק ההון שנפגע מהמשבר, מסביר גם הוא מדוע עורכי הדין יכולים להתפרנס בכבוד גם בתקופות קשות. "עולם הסדר החוב בשוק ההון רק גדל בתקופות משבר. יש הרבה מאוד חברות שנמצאות על שולחן הניתוחים, ולא ברור אם הן יצליחו לשרוד את התקופה הקרובה ולמחזר את החוב שלהן. לא מעט חברות כבר הגיעו להליכי חדלות פירעון. מי ששוכר את שירותינו אלו מחזיקי איגרות חוב שביותר ויותר מקרים לא מקבלים את כספם. זו פעילות שלא מושפעת לרעה מהמצב הכלכלי."

עו"ד זורון אפי, עוסק בתחומי המיזוגים והרכישות. לכאורה, תחום זה אמור להיפגע מאוד בתקופת משבר, אבל גם אפי מסביר מדוע המצב אינו בהכרח רע. "במצב כלכלי קשה, חברות נמכרות כדי להציל את עצמן. בכל מצב של שפל כלכלי או משבר, לבעלי הון תמיד יש כסף רב, ועבורם משבר כלכלי הוא יותר הזדמנות מאשר בעיה. אמנם התקופה מעלה את מפלס החשיבות דנות אצל בעלי ההון ולכן אופי העסקאות משתנה וגם זמן הסגירה מתארך, אך מנגד מתבצעות הרבה מאוד עסקאות שנחשבות ל'מסירה תחת אש' או 'מכירת חיסול'. ראינו בשנה האחרונה לא מעט עסקאות כאלה."

עו"ד שמוליק קסוטו. "שנה נדירה"

עו"ד זורון אפי. "המון מכירות חיסול"

עו"ד אופיר נאור. "יותר הסדר חוב"

12 מיליארד שקל בשנה. למרות כל המדרים הטובים לכאורה, רק שיעור קטן מאוד מעורכי הדין נהנה מכך, וב-2011 השונות בין המשרדים השונים רק העמיקה.

עו"ד זלמנוביץ מציין כי עוצמת המשבר הכלכלי של 2008 לא פגעה בעורכי הדין הישראליים כפי שפגעה בעמיתיהם בחו"ל, וגם תהליך ההתאוששות היה מהיר יותר. "מהר" בעון האחרון של 2009 אנו עדים להתאוששות גדולה בביקוש לשירותים משפטיים, בין השאר בתחומי הנדל"ן, העבודה המסחרית, שוק ההון, המיזוגים והרכישות וכמובן הליטיגציה (הופעות בבתי משפט – ע"ר). המגמה הזו נמשכה אל תוך 2010 וגם בתחילת 2011. אבל בחציון השני של 2011 הסתמנה מגמה קלה של חשיבות וזהירות כללית, ובתחומי שוק ההון והנדל"ן אף חלה האטה קלה. עם זאת, ב-2011 אירעו במשק הישראלי תהליכים שמיינו פעילות משפטית. מדובר בשינויים מכניים במשק (כגון בתחום התקשורת) וברגולציה ענפה (בתחומי הבנקאות, התקשורת, הביטוח וכדומה). נוסף על כך, עורכי דין עסקו באינטנסיביות בתוצאות המחאה החברתית, למשל בדו"ח הריכוזיות. כך יצא שגם בסופה של 2011 מצאנו משרדים שקורסים מעבודה, מבוקר עד ליל."

המשבר הכלכלי העולמי של 2008 אמנם השרה אווירת חרדה בקרב רבים מהמשרדים הגדולים. אבל מאז הרחיבו המשרדים הללו את פעילותם לתחומי עיסוק שפורחים בעת משבר, וכך הצליחו לנטרל את הירידה בהכנסות מתחומי המימון, העסקאות הבינלאומיות, שוק ההון והנדל"ן.

לפי הנתונים של חברת גלובל, ההכנסה הממוצעת למשרה בתחום הפירוקים עומדת על 572-842 אלף שקל בשנה, על פניה רמה רווחית מאוד. עם זאת, יש לזכור כי נתון ממוצע זה כולל את כלל העוסקים בתחום, כשחלק נכבד מהם מטפלים בחברות קטנות הנמצאות בקריסה וששכרם מחושב לפי תקנות השכר. במקרים אלו מדובר בתגמול של

כמה כסף מושכים שותפים בשנה? בממוצע, בשקלים

סוג השותף	שנות ותק בממוצע	במשרדים קטנים	במשרדים גדולים ובינוניים
1 שותף מייסד/ שותף בכיר ביותר/ בעלי בוטיקים יוקרתיים ביותר	מעל 25	-	מעל 4.1 מיליון
2 שותפים בכירים ביותר/ בעלי בוטיקים יוקרתיים	מעל 25	-	מעל 2.94 מיליון
3 שותפים בכירים/ בעלי בוטיקים	מעל 20	-	1.68-2.97 מיליון
4 שותפים דרג ראשון/ בעלי בוטיקים/ בעלי משרדים קטנים ויחודיים	מעל 20	714-405 אלף	1.1-1.87 מיליון
5 שותפים דרג שני/ שותפים בבוטיקים/ בעלי משרדים קטנים	15-20	306-531 אלף	0.9-1.26 מיליון
6 שותפים דרג שלישי/ שותפים בבוטיקים/ שותפים ובעלי משרדים קטנים	13-17	216-408 אלף	645-981 אלף
7 שותפים זוטרים/ שיתוף בתיקים/ שותפים במשרדים קטנים	11-14	198-327 אלף	462-687 אלף
8 שותפי חוזה/ שיתוף בתיקים	8-11	162-216 אלף	390-561 אלף

מקור: סקר של Law360. כולל משיכות מרווחי המשרד ובונוסים - אך רק מפעילות משפטית